

§ 51

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontasuunnitelman 2017 toteutumisen arviointi Helsingissä

HEL 2018-002487 T 11 00 03

Päätös

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto päätti hyväksyä Helsingin kaupungin ympäristöpalveluiden eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontasuunnitelman 2017 toteutumisen arvioinnin liitteen.

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonnan resurssit

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontatehtävät ovat valtion korvaamia, kunnalle määrättyjä tehtäviä. Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontaan on Helsingissä arvioitu vuonna 2017 käytetyn 2,5 henkilötyövuotta. Eläinten hyvinvoinnin valvontaan käytettiin 2,1 htv ja eläinten terveyden valvontaan 0,4 htv. Eläinlääkärien lisäksi valvontaan osallistuu avustavaa henkilökuntaa, jonka kustannuksia valtio ei korvaa. Resursseja on Helsingin väkilukuun ja valtakunnalliseen tasoon nähden niukasti ja uuden viran perustamista on ehdotettu. Lisäresursseja ei ole esityksistä huolimatta saatu.

Eläinten hyvinvoinnin valvonta vuonna 2017

Eläinten hyvinvoinnin valvonta perustuu eläinsuojelulakiin (247/1996). Eläinsuojelulain tarkoituksena on suojella eläimiä parhaalla mahdollisella tavalla kärsimykseltä, kivulta ja tuskalta sekä edistää eläinten hyvinvointia ja hyvää kohtelua. Eläinsuojelulain toteutumista Helsingissä valvovat Helsingin ympäristöpalvelujen kaksi valvontaeläinlääkäriä sekä poliisi.

Eläinsuojelutarkastuksia tehdään kaupunkilaisten eläinsuojelusäädösten vastaisen eläintenpidon epäilyyn perustuvien ilmoitusten pohjalta. Lisäksi tehdään suunnitelmallista valvontaa laajaa tai ammattimaista eläintenpitoa harjoittaviin kohteisiin kuten talleihin ja eläinkauppoihin. Tyypillisesti ilmoitukset koskevat koirien ulkoilutuksen puutetta tai eläinten muuten huonoa hoitoa, eläinten eläinlääkärihoidosta huolehtimatta jättämistä, koirien liiallista yksinoloa ja haukkumista sekä eläinten aiheuttamia hajuhaittoja, joiden takana voi olla usein vakaviakin eläinsuojelullisia puutteita.

Säännöllisen valvonnan valvontakohteita on Helsingissä 45, joista hevosalleja on 17, lemmikkieläimiä myyviä eläinkauppoja kahdeksan ja

23.03.2018

lemmikkieläinhoitoiloita tai päivähoitiloita kuusi. Varsinaisia tuotantoeläintiloja Helsingissä on ainoastaan yksi. Lisäksi Helsingin kaupungilla on kaksi kotieläinpihaa, joissa pidetään tuotantoeläimiä. Vuosittain Helsingissä järjestetään viidestä kymmeneen valvontaa vaativaa eläintapahtumaa tai -kilpailua. Helsingissä arvioidaan olevan noin 70 000 – 80 000 lemmikkieläintä (koirat, kissat, muut pienikokoiset seura- ja harrastuseläimet).

Eläinsuojelutarkastukset

Vuoden 2017 aikana tehtiin Helsingissä 349 eläinsuojelutarkastusta, joista 296 oli ilmoitukseen perustuvia tarkastuksia yksityisissä asunnoissa tai löytöeläintalolla, uusintatarkastuksia 33 ja suunnitelmallisia tarkastuksia 20. Eläinsuojelutarkastuksia tehtiin noin 70 enemmän kuin vuonna 2016. Tarkastukset tehdään pääasiassa ennalta ilmoittamatta, joten osassa kohteista ei ollut ketään paikalla. Tällaisia tarkastusyhteyksiä tehtiin lähes 200 kappaletta.

Liitteen 1 kuvassa 1 on esitetty eläinsuojelutarkastusten määrän kehitys vuosina 2014-2017.

Löytöeläintalolle päätyneitä eläimiä koskevia eläinsuojelupäätöksiä tehtiin yhteensä 48. Tällaisia tapauksia ovat esimerkiksi poliisin löytöeläintalolle yksityisistä asunnoista tuomat eläimet, joita omistaja ei ole noutanut.

Ilmoitusten perusteella tehdyissä tarkastuksissa valtaosa tarkastuksista kohdistui talouksiin, joissa on koiria (60 %) tai kissoja (27 %). Muiden pienikokoisten seura- ja harrastuseläinten tai hevosten osuus tarkastuksista oli 13 %. Osassa kohteista oli edustettuina useita eläinlajeja.

Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontasuunnitelman mukaisia suunnitelmallisia tarkastuksia tehtiin 20. Tarkastuksia tehtiin kahdeksaan eläinkauppaan ja viiteen kissa- tai koirahoitolaan. Suunnitelmallisia tallitarkastuksia tehtiin viiteen hevostalliin. Muita tarkastettuja kohteita olivat sirkus ja eläintapahtuma. Suunnitelmallisilla tarkastuksilla todettiin määräyksen antamiseen johtavia lieviä epäkohtia vain kahdessa kohteessa. Säännöllisen valvonnan kohteita ei ole tarkoituksenmukaista tarkastaa joka vuosi, vaan ne voidaan riskiperusteisesti tarkastaa 1-3 vuoden välein. Aluehallintovirasto on laatinut riskiluokitusmallin hevostallien valvontaan ja malli on käytössä helsinkiläisten tallien valvontatarpeen arvioimisessa.

Toimenpiteet

Yhteiskunnalliset ongelmat heijastuvat eläinsuojelutyöhön. Eläinsuojelullisia toimenpiteitä vaativien tarkastusten osuus oli kertomusvuoden aikana korkea (noin 41 % kaikista tarkastuksista). Noin joka neljännellä tarkastuksella annettiin eläinsuojelulain 42 §:n mukaisia määräyksiä tai kieltoja epäkohtien korjaamiseksi ja noin 15 %:ssa tarkastuksista ryhdyttiin eläinsuojelulain 44 § mukaisiin kiireellisiin toimenpiteisiin eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi. Kiireellisiä toimia ovat mm. tilapäinen hoidon hankkiminen eläimelle tai uudelleensijoitus. Lisäksi lievempien eläinsuojelullisten epäkohtien johdosta annettiin neuvoja ja ohjeita. Liitteen 1 kuvassa 2 on esitetty eläinsuojelutarkastuksilla tehdyt toimenpiteet vuosina 2014-2017. Määräysten ja kiireellisten toimenpiteiden osuudet ovat pysyneet eri vuosina suhteellisen samalla tasolla, mutta neuvontaa on annettu enemmän vuoteen 2016 verrattuna.

Tavallisimpia määräyksiä tai kieltoja aiheuttaneita epäkohtia olivat eläinten puutteellinen perushoito kuten puutteellinen ruokinta ja juotto, liikunnan saanti, eläinlääkärin hoito sairaille, pitopaikan puhtaus sekä turvallisuuden laiminlyönti. Kiireellisiin toimenpiteisiin ryhdyttiin, jos eläin oli hylätty tai omistaja oli vakavasti laiminlyönyt velvoitteensa huolehtia eläimestä ja pitopaikasta eläimen lajinomaisten tarpeiden vaatimalla tavalla. Kiiretoimenpiteiden runsauteen vaikuttivat lemmikkinsä hylänneet tai äkillisesti sairaalaan joutuneet sekä poliisin kiinniottamat omistajat. Taloudellinen tilanne heijastuu myös eläinten hoitoon: eläintä ei ole varaa viedä eläinlääkärille tai trimmaukseen.

Piittaamattomuuteen ja törkeään huolimattomuuteen viittaavista eläinsuojelurikkomusepäilyistä tehdään poliisille erillinen esitutkintapyyntö. Esitutkintapyyntöjä tehtiin yhdeksän. Ympäristöpalvelujen eläinlääkärit toimivat lisäksi todistajina useissa eläinsuojelurikoksia koskevissa oikeuskäsittelyissä. Vuonna 2017 helsinkiläisille eläinten omistajille langettiin 10 eläintenpitokieltoa.

Yhteistyö

Eri alojen viranomaisyhteistyö oli kuluneena vuonna jälleen vilkasta. Sosiaali- ja terveystieteelliset ottivat aktiivisesti yhteyttä valvontaeläinlääkärin, ja monia tapauksia ratkottiin eri tahojen yhteistyönä. Poliisin ja tullin kanssa virka-apua annettiin puolin ja toisin; poliisi on ollut mukana tarkastuksilla turvaamassa tarkastuksen tekemistä ja valvontaeläinlääkäri puolestaan on osallistunut asiantuntijana tai eläinsuojeluviranomaisena poliisin vireille panemien tapauksien hoitoon. Yhteistyö myös Suomen eläinsuojeluyhdistysten liiton (SEY), Helsingin eläinsuojeluyhdistyksen (HESY), yliopistollisen eläinsairaalan ja Viikin löytöeläintalon kanssa oli vilkasta.

Eläinlääkintähuoltolaki mahdollistaa vaikeiden eläinsuojelutapausten siirron aluehallintovirastolle. Yksittäisiä hankalimpia eläinsuojelutapauksia selviteltiin yhdessä läänineläinlääkärin kanssa.

Valvontaeläinlääkärit antoivat eläinsuojeluun liittyviä haastatteluja ja taustatietoja eri tiedotusvälineille. Lisäksi valvontaeläinlääkärit ovat osallistuneet opetukseen mm. eläinlääketieteellisessä tiedekunnassa sekä luennoineet muulle ammattikunnalle ja viranomaisille.

Eläintautivalvonta vuonna 2017

Eläinten laittoman maahantuonnin valvonta vuonna 2017

Eläinten maahantuontia valvottiin eläintutilain (441/2013) nojalla. Maahantuontivaatimukseen vaikuttavat eläinlaji sekä se, tuodaanko eläin toisesta EU-jäsenvaltiosta vai EU:n ulkopuolisesta valtiosta. Lisäksi vaatimukseen vaikuttaa se, tuodaanko eläin kaupallisessa vai ei-kaupallisessa tarkoituksessa.

Helsingin ympäristöpalvelujen eläinlääkärit tekivät tarkastuksia epäiläessä eläinten laittomaa maahantuontia sekä eläinten laittoman maahantuonnin päätöksissä edellytettyjen veloitteiden noudattamisen varmistamiseksi. Laittomiin maahantuonteihin liittyviä päätöksiä tekevät aluehallintovirasto tai Evira ympäristöpalvelujen valvontaeläinlääkärin tarkastushavaintojen perusteella. Aluehallintovirasto tekee päätökset EU:n alueelta laittomasti maahantuotujen ja Evira EU:n ulkopuolelta laittomasti maahantuotujen eläinten osalta.

Koirien ja kissojen tuontisäädöksillä pyritään estämään ihmisille vaarallisten tautien kuten raivotaudin (rabies) ja heisimatojen aiheuttaman ekinokokkoosin leviämistä Suomeen. Taudit ovat zoonooseja eli eläintauteja, jotka voivat tarttua eläimestä ihmiseen. Eläimen maahantuojana on velvollinen huolehtimaan, että eläin täyttää maahantuontivaatimukset.

Tarkastukset ja toimenpiteet

Ilmoitukset epäillyistä laittomista eläimen maahantuonneista tulivat ensisijaisesti yliopistollisesta eläinsairaalaista, yksityisiltä eläinklinikoilta tai eläimen Suomessa ostaneelta uudelta omistajalta. Tullin ja aluehallintoviraston tarkastuspyynnöt eläinten laittomien tuontien epäillyistä ovat lisääntyneet erityisesti liittyen kaupalliseen toimintaan. Lisäksi aluehallintovirasto on pyytänyt tarkastamaan kaikki Helsingin alueen kaupalliset toimijat (13 kpl). Tällaisia toimijoita ovat lähinnä koiria myyntitarkoituksessa maahantuovat henkilöt tai yhdistykset. Eläinten tuontiepäselvyyksiin liittyen tehtiin 22 tarkastusta ja lisäksi 10 tapausta selvitettiin.

23.03.2018

Useissa tapauksissa eläimiä oli tuotu useita kerralla. Suurin osa tarkastuksista koski edelleen Virosta tuotuja koiria, joilla ei ollut raivotautirokotusta eikä kasvattajavakuutusta eläimen alkuperästä tai mikrosiru puuttui.

Eläinten tuonti- ja vientitarkastukset

Ympäristöpalvelujen virkaeläinlääkärit tekevät vientitarkastuksia EU:n ulkopuolelle lähteville lemmikkieläimille sekä EU:n alueella liikkuville hevosille ja sirkuseläimille. Lisäksi tehdään tarvittaessa esimerkiksi lintujen tai rapujen tuontitarkastuksia. Ensisijaisesti eläinten tuoja tai viejä on vastuussa siitä, että tuonti- ja vientisäädökset täyttyvät. Eläinten tuontiin ja vientiin liittyen annetaan myös ennaltaehkäisevää neuvontaa ja ohjeistusta.

Ympäristöpalvelujen eläinlääkärit tekivät yhteensä 98 eläinten vientitarkastusta, joilla kirjoitettiin vientitodistukset 235 eläimelle. Vientitarkastusten määrä on pysynyt ennallaan. Vientitodistuksista osa tehdään suurien tapahtumien, kuten Helsinki International Horse Shown ja Apassionatan yhteydessä.

Muu eläintautivalvonta

Helsingin alueella on vain muutama tuotantoeläintila, jolla tehdään säännöllistä eläintautivalvontaa.

Suomen eläintautitilanne edellytti varautumistoimenpiteitä myös Helsingissä. Korkeapatogeenista lintuinfluenssaa todettiin Ahvenanmaalla ja Länsi-Suomessa, minkä johdosta Helsingin Pelastuslaitoksen, Korkeasaaren eläintarhan ja Yliopistollisen eläinsairaalan kanssa sovittiin käytännöistä ja toimenpiteistä lintuinfluenssan varalta. Myös afrikkalaisen sikaruton esiintyminen Suomen lähialueilla on nostanut varautumistasoa. Toinen valvontaeläinlääkäri on ns. valtakunnallinen valmiuseläinlääkäri, joka osallistuu säännöllisesti koulutuksiin.

Esittelijä

yksikön päällikkö
Riikka Åberg

Lisätiedot

Elli Valtonen, valvontaeläinlääkäri, puhelin: +358 9 310 32073
elli.valtonen(a)hel.fi
Minna Ristiniemi, tiimipäällikkö, puhelin: +358 9 310 31585
minna.ristiniemi(a)hel.fi

Liitteet

1 Eläinsuojelutarkastukset ja toimenpiteet vuosina 2014-2017

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Etelä-Suomen aluehallinto-
virasto (Helsingin toimi-
paikka)

Otteen liitteet

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täy-
täntöönpano
Liite 1

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Eläinlääkintähuoltolaissa (765/2009) säädetään kunnan velvollisuudesta laatia eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontasuunnitelma perustuen ympäristöterveydenhuollon valtakunnalliseen valvontaohjelmaan. Helsingin kaupungin ympäristölautakunta hyväksyi 13.12.2016, § 371, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontasuunnitelman osana Helsingin kaupungin ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman 2015–2019 päivitystä vuodelle 2017. Toteutumisen arviointi on toimitettava Etelä-Suomen aluehallintovirastolle 31.3.2018 mennessä.

Esittelijä

yksikön päällikkö
Riikka Åberg

Lisätiedot

Elli Valtonen, valvontaeläinlääkäri, puhelin: +358 9 310 32073
elli.valtonen(a)hel.fi
Minna Ristiniemi, tiimipäällikkö, puhelin: +358 9 310 31585
minna.ristiniemi(a)hel.fi

Liitteet

1 Eläinsuojelutarkastukset ja toimenpiteet vuosina 2014-2017

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Etelä-Suomen aluehallinto-
virasto (Helsingin toimi-
paikka)

Otteen liitteet

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täy-
täntöönpano
Liite 1

23.03.2018

Asia/6

Tiedoksi

Elintarviketurvallisuus